

PТИЦЕ ОКОЛУ НАС

V knjižici so zbrani napotki, kako lahko z majhnimi spremembami pomagamo pticam, ki so se naselile v naši bližini. S tem obogatimo svoje bivalno okolje ter se tesneje povežemo z naravo.

Kazalo

Kako pomagamo pticam v naseljih?	3
● Pticam prijazno urejanje vrta	3
● Hranjenje ptic pozimi	18
● Voda za ptice	26
● Gnezdilnice	28
Osnovni napotki za opazovanje ptic	36
Pogosta vprašanja o pticah	42
Fotogalerija ptic v naseljih	62
Viri, kjer lahko najdete več informacij	66

Kako pomagamo pticam v naseljih?

Pticam prijazno urejanje vrta

Vrt lahko po pestrosti živali, ki ga naseljujejo, celo bistveno prekaša okolje, v katerega človek ni posegel. Med živalmi so ptice gotovo najbolj opazne in priljubljene. V nadaljevanju sledi nekaj napotkov, kako lahko uredimo svojo okolico, da bo zanje še bolj privlačna.

Vrtna trata

Vrtna trata je ljudem prijazen podaljšani del doma zlasti v toplejšem delu leta. Na angleško trato pozabimo, ker ta uspeva le tam, kjer je dobila svoje ime. V Angliji se rast travje tudi pozimi ne prekine, stalne padavine pa ob redni košnji same oblikujejo travno rušo, ki jo prebada le malo zeli.

»Angleška« trata na slovenskih tleh je lahko

le tista, ki je bodisi obdelana s herbicidi, ki ubijajo širokolistno rastlinje, bodisi je mnogokrat košena. Če se nam zdi nujno, da je del trate stalno pokošen, poskrbimo, da vsaj en del kosimo le enkrat do dvakrat letno.

cikovt

- Na trati, sploh
- če ta ni preveč
- intenzivno gojena,
- lahko opazujemo
- kosa, cikovta ali
- škorca pri iskanju
- hrane.

Zeli, kot so plazeča detelja, plazeči skrečnik in navadna črnoglavka, prav tako dobro prenašajo hojo kot trava. Hkrati nas razveseljujejo s cvetjem, ki ne bo nikoli samevalo, saj so vse te rastline zelo medonosne. Obiskovale jih bodo žuželke, te pa bodo privabile tudi žužkojede ptice.

plazeči skrečnik

Sonaravno negovano vrtno trato bodo morda obiskali poljski murni ali pa bomo v njej naleteli na žabe. S košnjo na takšni trati ne pretiravajmo, rezilo kosilnice pa naravnajmo nad 7 cm. Tako bomo preprečili, da bi s kosilnico zmleli slepca ali druge večje živali.

Pri košnji ob mlaki bodimo pozorni na mlade žabe.

plazeča detelja

navadna črnoglavka

Z dozorelimi semenami travniških rastlin se hranijo tudi ptice, na primer lišček.

Prva košnja naj bo čim poznejša, da bodo rastline lahko razvile semena in plodove. S tem bomo povečali pestrost rastlin. Nadaljnje košnje si lahko sledijo pogosteje.

Lep estetski učinek imajo otoki trajnic in dvoletnic, ki smo jih pri košnji izpustili. Na lepo negovani vrtni trati delujejo takšni otočki cvetočih ivanjščic, spominčic in rmanja prvinsko in zelo privlačno.

Zelenjavni vrt

Zelenjavni vrt je primer okolja, v katerega je človek najbolj posegel. Neosveščeni lastniki vrtov ravno tu uporabljajo največ pesticidov in mineralnih gnojil, zato je pestrost vrst na takšnih vrtovih najbolj okrnjena. Ptice bomo v takšnih neprijaznih okoljih srečali le slučajno.

Pred žuželkami in njihovimi ličinkami, ki se prehranjujejo s povrtninami, nas bodo najbolj sonaravno reševale prav ptice. Lov na žuželke bo zanje lažji, če jim zagotovimo preže. To lahko naredimo z mozaikom rastlin, ki potrebujejo oporo (paradižnik, grah, fižol).

poljski vrabec

K manjšemu številu
žuželk pripomorejo
tudi vrane in vrabci.

šmarnica

Okrasni vrt

Okrasni vrt, na katerem uspevajo pticam prijazne rastline, nas bo razveseljeval v vseh letnih časih. Kozmeje, cinije, osati, plavice in sončnice bodo med cvetenjem najprej privabljale medonosne čebele, čmrlje, muhe trepetavke (na sliki) in samotarske čebele ter številne metulje, zrele semenske glavice pa bodo gostile sinice, liščke, zelence in vrabce.

kanadska zlata rozga

Na vrtu se izogibajmo agresivnim tujerodnim rastlinam in sadimo čim več naših, avtohtonih vrst ter vrst, ki so se v stoletjih tradicije potrdile kot odlične. Okrasne tujerodne vrste, kot so japonski dresnik, kanadska zlata rozga in deljenolistna rudbekija pa so se izkazale za ene najbolj invazivnih rastlin in s tem škodljivih tudi za naravo izven meja naših vrtov.

kanadska zlata rozga

Živa meja

Žive meje, ki ograjujejo naše domove, so najcenejše ograje, predvsem pa so okolju prijazne: ne le za nas, temveč tudi za širšo okolico, še posebno v urbanih središčih.

Živa meja ustvarja prijetno klimo okoli našega doma, blaži veter, vlaži in hlađi zrak zlasti tam, kjer prevladujeta asfalt in beton, ter služi kot najbolj učinkovita zvočna izolacija. Ob vsem tem nas ščiti pred pogledi mimoidočih in na spontan način povečuje intimnost naših domov.

navadna krastača

8

Žive meje resda razmejujejo in ograjujejo, gledano skozi človeške oči, živalski svet pa se v njih odlično znajde. So prave prometnice živalim, predvsem ježu, navadni krastači in drugim dvoživkam, v njih pa najde svoj prostor tudi gozdna miš.

enovrati glog

Za živo mejo izberimo grmovnice
gozdnega roba, ki bogato cvetijo in
rodijo, na primer črni trn, kalino, glog,
ruumeni dren, bezeg ali dobrovito.
Cvetovi pridejo prav žuželkam,
plodoví pa predvsem pticam,
največkrat kosu, cikovtu, taščici,
črnoglavki in drugim.

Žive meje so prično mesto za
gnezdjenje vrstam, kot so kos,
črnoglavka, zelenec in kalin. Zato v
mesecu maju in juniju žive meje ne
strizimo, saj bi s tem ogrozili ptice,
ki gnezdi v njej.

Sadovnjak

Sadovnjak si lahko prvoščijo tisti, ki imajo okoli doma nekoliko več prostora. To pa ne pomeni, da si sadnega drevesa ne morejo prvoščiti tisti z manjšim vrtom ali celo stanovalci stanovanjskih blokov. Prvi lahko zasadijo posamezno drevo, ki je lahko katera koli sadna vrsta. Ljudje, ki najdejo priložnost za sporazumevanje z naravo tudi na balkonu stanovanjskega bloka, pa bodo zasadili drevo v koritu. Seveda takšno, ki je cepljeno na nizko podlago.

Pri izboru sort se odločimo za stare, ki se v novejšem času zopet uveljavljajo (carjevič, krivopecelj, bobovec, tepka). Preizkušene so in predvsem dobro prilagojene našim klimatskim razmeram. Stare sorte sadnega drevja so tudi veliko **bolj odporne proti škodljivim žuželkam in boleznim**. Za uspešno rast ne potrebujejo dodatnih škropiv. Posadimo mlado drevo, cepljeno na sejanec! Z leti bo postalo visokodebelno, obirali pa ga bodo še naši vnuki.

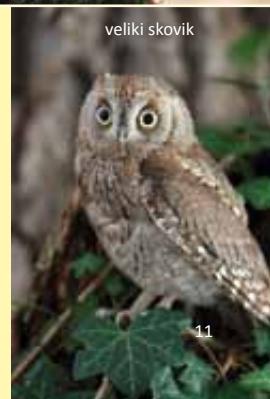
močvirška sinica

S puščanjem
starih visokodebelnih
sadnih dreves ohranamo
naravna dupla, v katerih
bodo gnezdile ptice.

V sadovnjak lahko
umestimo tudi malo
drugačno sadno drevje.
Ptice pozimi se bodo
zelo razveselile jerebike,
mokovca ali skorša. Poleg
tega, da so te vrste vir
hrane za ptice, je mogoče
iz njihovih plodov pridelati
odlične marmelade.
S pravilnim obrezovanjem
postaneta celo črni trn ali
dren pravi drevesi.

Sadovnjak deluje kot presvetljen listnatи gozd, zato
bomo v njem spoznavali podoben živalski svet.
Posebno ptice bodo zelo opazne. V sonaravno negovan
sadovnjak, torej tistega, v katerem **ne škropimo z**
insekticidi in drugimi pesticidi, namestimo ptičje
gnezdilnice. Izdelajmo jih z različno velikimi vhodnimi
odprtinami, da bodo omogočale gnezdenje več vrstam
ptic. Ptice bodo stanarino bogato poplačale, saj nam
bodo pridelek obvarovale pred žuželkami.

veliki skovik

kanja

S prežo, ki jo bomo postavili v večji sadovnjak, bomo privabili tudi ujede, zlasti kanjo. Ujede in sove bodo lovile poljske glodavce. Preža mora biti dovolj visoka, da po višini vidno izstopa nad krošnjami dreves, sicer ne bo učinkovita. Takšno prežo pa lahko namestimo tudi v odprto pokrajino.

Vrtna mlaka

Vodna površina na vrtu sodi med najpomembnejša okolja, seveda če je sonaravna in brez dodatnega okrasja ali celo električnih naprav in razsvetljave.

Vrtno mlako raje umestimo na sončno mesto.

V vodo **ne naselujmo nobenih živali**, še najmanj rib, ki bi se sicer prehranjevale z mrestom dvoživk in njihovimi razvojnimi oblikami. Vodno telo bo pridobilo na pomenu takrat, ko bo življenje samo vstopilo vanj. S tem bomo pomagali dvoživkam in žuželkam, katerih razvoj se prične v vodi in na ta način vsaj deloma popravili škodo, ki smo jo ljudje naredili v naravi z uničevanjem mokrišč.

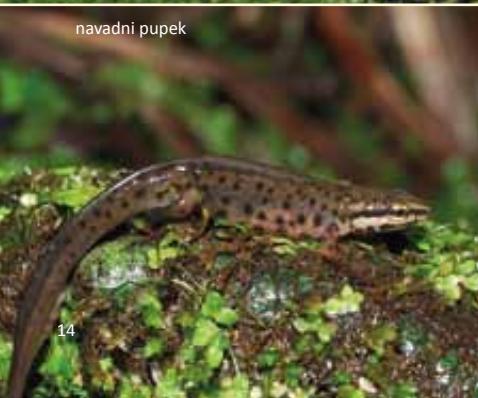

Vrtna mlaka mora biti na najglobljem delu globoka najmanj 60 cm, da živalim v njej omogoči uspešno - prezimovanje.

zelena žaba

navadni pupek

zelena rega

kačji pastir (pasasti bleščavec)

Med vodnimi rastlinami so pomembne zlasti vrste, ki vodo bogatijo s kisikom, jo hkrati prečiščujejo in v njej tvorijo tridimenzionalno mrežo, ki izboljša življenske pogoje vodnim živalim. Takšna sta na primer rmanec in rogolist.

Robne rastline so lahko tudi tiste iz okrasnega vrta, vendar priporočamo nasaditve naših avtohtonih vrst obvodnih rastlin.

kačji pastir
(rani plamenec)

Plitvina je obvezna v vsaki vodi, ki jo umestimo na vrt. V njej se bodo sončili paglavci in se okopale ptice. Če bo v vodo padel jež, mu bo plitvina omogočila, da se bo rešil iz nje.

domači vrabec

Druge živali na vrtu

Vrt pa ni privlačen samo za ptice. S kupi vej in listja lahko vanj privabimo tudi ježa (na sliki), ki se bo ponoči mastil z golimi polži in ogrci, včasih pa tudi z mladiči glodavcev, če bo našel njihovo gnezdo.

Z netopirnicami bomo pomagali netopirjem, ti pa nas bodo reševali pred piki komarjev, ki so na njihovem jedilnem listu. Tudi metulje jabolčnega zavijača, ki letajo samo ponoči, bodo polovili, kar pomeni, da v našem sadovnjaku ne bo črvivih jabolk.

Samotarska čebela
(listorezka)

Samotarske čebele, ki so ključne pri opraševanju žužkocvetnih rastlin, bomo privabili s preprostimi gnezdilnicami iz lesa ali trstike. Ker so zelo občutljive na kemično onesnaževanje, so pomembni bioindikatorji, saj jih v onesnaženem okolju ne bomo videli.

Naselitev gnezdilnic je ena od potrditev, da se naš dom nahaja v zdravem okolju.

Hranjenje ptic pozimi

lički, zelenci in pinože

Pozimi se nekatere vrste ptic same premaknejo bližje naseljem. Če jim v okolici svojega doma nastavimo hrano, si jih lahko ogledamo od blizu in jih bolje spoznamo.

Zakaj krmiti ptice?

Upoštevajoč strokovno stališče, hranjenje ptic nima posebnega pomena za njihovo ohranjanje. Zagotovo pa je to najenostavnejša možnost za opazovanje ptic in eden izmed načinov za razvoj našega odnosa do njih. Posebej otrokom je hranjenje ptic in opazovanje dogajanja ob krmilnici lahko eden prvih korakov k oblikovanju pozitivnega odnosa do narave. Zato hranjenje ptic, ob upoštevanju naslednjih napotkov, priporočamo.

Kakšna naj bo krmilnica?

- Izdelana naj bo iz lesa, ima naj streho.
- Lahko je tudi preprost pladenj z robom, postavljen na suho mesto, na primer pod nadstrešek.
- Ploskev, kamor nastavljamo hrano, naj ima 2 cm visok rob in tloris velik vsaj 30 x 40 cm.
- Hrana naj bo dostopna z vseh strani.

Kam postavimo krmilnico?

Namestimo jo tako, da bomo ptice v njej lahko opazovali: na vrt, teraso ali balkon. Postavimo jo v bližini kritja, ki ga pticam predstavljajo krošnje dreves oziroma grmov, da se lahko krmilnici postopno približajo, vendar ne preblizu (vsaj dva metra stran), da jih ne morejo presenetiti plenilci (na primer mačka).

Uredimo tudi talno krmišče, saj se nekatere vrste raje hranijo na tleh (na primer drozgi in ščinkavci). Krmišče naj bo bolj na odprttem, da lahko ptice opazijo približajočega se plenilca. Priporočljivo je, da ima streho, ki zaščiti hrano pred snegom, dežjem in vetrom.

Če opazujemo skozi okno, se premikajmo brez sunkovitih gibov, da ptic ne plašimo. Na okno nalepimo nalepko ali kaj narišimo, da preprečimo zaletavanje ptic v steklo.

zelenci

Krmilnica lahko visi na žici ali je nameščena na kolu (visokem okrog 1,5 m), pazimo le, da je čvrsto pritrjena.

• • • • • • •

Kdaj hrаниmo?

Hraniti lahko začnemo že pozno jeseni, vsekakor pa, ko je v naravi sklenjena snežna odeja in so nočne temperature okrog -5°C .

Pticam lahko ponudimo tudi na žico nanizane arašide v lupini.

velika sinica

Ko smo enkrat začeli s hranjenjem, s tem nadalujemo vsak dan do večje trajnejše otoplitrive, ko s hranjenjem postopno prenehamo.

S čim hranimo?

Najbolj univerzalno pravilo je, da hranimo samo s hrano, ki je pticam v enaki obliki dostopna tudi v naravi. Ptice ne hranimo z ostanki hrane, posebej ne s tisto, ki je bila soljena in kuhanata.

Zrnojede ptice (ščinkavec, čiček, dlesk, poljski vrabec, domači vrabec, velika sinica, plavček, brglez, veliki detel, turška grlica in druge) je najlažje kupiti že pripravljeno hrano. To je lahko mešanica sončničnih semen, proso, semen konoplje, lahko pa so le sončnična semena.

Kosu, brinovki in taščici nastavimo jabolka, ovsene kosmiče ali rozine. Te vrste imajo zelo rade tudi plodove jerebike, rumenega drena, črnega trna, gloga, mokovca, ki jih lahko jeseni naberemo in posušimo.

Pticam lahko nastavimo tudi bukov žir, ki smo ga nabrali jeseni, ali bučna semena. Velikemu detlu lahko nastavimo cele orehe in lešnike. Najbolje je, če jih postavimo kar na tla ob drevesu.

Talna mešanica naj vsebuje tretjino konopljinih semen, tretjino sončničnih semen in tretjino mešanice ovsa, pšenice in proso. Idealnega recepta ni. Kmalu boste videli, katera hrana ostaja, zato te ne uporabljajte več oziroma zmanjšajte njeno količino.

kos

Posebej pomembno

Krmilnico moramo redno preverjati in čistiti, saj se v njej nabirajo ostanki hrane in iztrebki, ki so lahko vir okužbe z različnimi povzročitelji bolezni.

zelenec

Če imamo vrt, pustimo jeseni na brajdah za ptice nekaj grozdja in na drevesih nekaj sadja: obiskali ga bodo kosi, lahko pa celo brinovke in cararji.

Ptice lahko hranimo tudi tako, da **sadimo »plodonosne« vrste grmovnic** in dreves, kot so: šipek, robida, malina, črni trn, glog, mokovec, brek, skorš, navadna krhlika, črni bezeg, rdeči in rumeni dren, jerebika, dobrovita, brogovita, bršljan in divja trta. To je tudi najprimernejši način hranjenja ptic.

- Ptice pevke lahko
- na krmilnici lovi tudi
- skobec. Plenjenje je v naravi zelo pomembno
- in je naraven proces,
- zato skobca ne
- preganajmo.

Voda za ptice

Včasih lahko opazujemo ptice, kako čofotajo v kakšni cestni luži. Tudi z nastavljanjem vode jih lahko privabimo v svojo bližino in jih preko celega leta opazujemo pri pitju in kopanju. Takšen napajalnik bo najbolj obiskan spomladini in poleti, ptice pa bodo vodo iskale tudi v hladnejših mesecih.

Kako pticam ponudimo vodo?

- Za začetek z vodo napolnimo plitev podstavek za rože, lahko pa uporabimo tudi kakšno drugo plitvo posodo.
- Voda naj bo tako plitva, da tudi najmanjše ptice v njej lahko stojijo (največ 5 cm). Pregloboka voda je za ptice past, saj se v njej lahko utopijo.
- Pomembno je tudi, da ima posoda hrapavo površino, zato da pticam ne drsi.
- Če imamo možnost, uredimo na vrtu mlako s položnimi, nedrsečimi bregovi.

Kam jo postavimo?

Vodo postavimo na mesto, kjer imajo ptice dober pregled nad okolico, hkrati pa je v bližini kakšno grmovje ali drevje, kamor se v nevarnosti lahko umaknejo.

Priporočljivo je, da napajalnik namestimo na dvignjeno mesto, kjer bodo ptice varnejše pred mačkami. Po kopanju so namreč še bolj ranljive, saj z mokrim perjem slabše letijo.

taščica

Kako skrbimo za takšno napajališče oz. kopališče?

Vodo nadomeščajmo in menjajmo po potrebi, odvisno od letnega časa in padavin – poleti enkrat dnevno, pozimi lahko redkeje.

Še posebej v toplem vremenu posodo večkrat očistimo in odstranimo alge, ki se v plitvi vodi hitro razrastejo.

Pozimi, ko voda zmrzuje, lahko odstranujemo led. Nikakor pa vodi ne smemo dodajati snovi proti zmrzovanju, saj te škodujejo perju ali pa so za ptice celo strupene.

mlakarica

Gnezdilnice

Zakaj nameččamo gnezdilnice?

Drevesna dupla so za mnoge vrste ptic in drugih živali (na primer za netopirje in različne žuželke) edino mesto, kjer lahko uspešno vzredijo svoj zarod. Nekatere izmed njih (na primer smrdokavra, pogorelček, čuk) so postale že zelo redke in močno ogrožene. Eden od vzrokov ogroženosti je tudi **pomanjkanje primernih mest za gnezdenje – dupel**, ki so zaradi sečnje starih dreves postala zelo redka.

Ogroženim vrstam lahko pomagamo z nameščanjem gnezidelnic, ki nadomeščajo naravna dupla.

Kako izdelamo gnezdilnico?

Gnezdilnica mora biti trdna in imeti za vodo neprepustno streho.

Najprimernejši material za izdelavo je les, na zunanj strani zaščiten s premazom. Plastiko in kovine za izdelavo gnezdilnic odsvetujemo.

Streho prekrijmo s strešno lepenko.

V dno gnezdilnice navrtajmo nekaj lukenj s premerom do 5 mm.

Notranjosti gnezdilnice ne zgradimo in prebarvajmo – grob material mladičem olajša izhod iz gnezdilnice.

Palčka pred vhodno odprtino ni potrebna.

Načrt za izdelavo gnezdilnic za različne vrste ptic

Vse dimenziije v tabeli so v centimetrih, debelina lesa je 2 cm.

Legenda:

A = plavček, meniček,
čopasta sinica;

B = velika sinica, belovrati in
črnoglavi muhar, vijeglavka,
brglez, poljski vrabec;

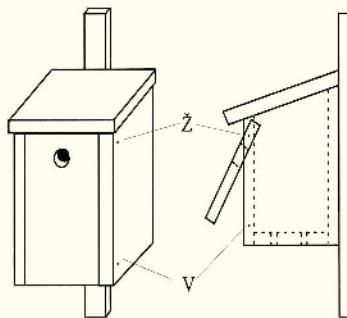
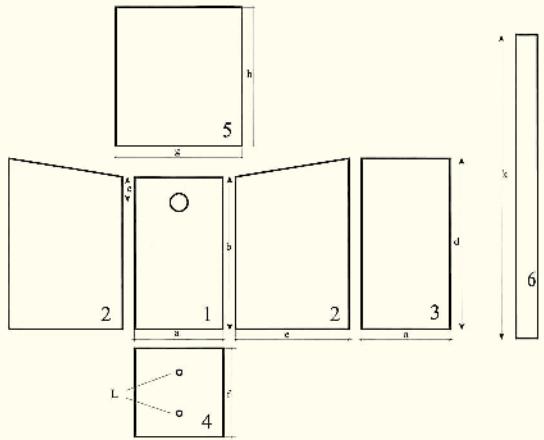
C = pogorelček, šmarnica;

D = škorec, mali skovik;

E = smrdokavra, veliki skovik, čuk;

F = duplar, kavka, koconogi čuk;

G = lesna sova

Ž - žebelj
V - vijak
L - luknje

Del		A	B	C	D	E	F	G
1	prednja stena	a b c	14 24 5	14 24 5	14 24 5	16 30 5,5	18 35 6	18 35 6
	vhodna odprtina	Ø okrogla	2,6 okrogla	3,2 - 3,4 okrogla	4,5 višina 3,0 širina	4,5 - 5 okrogla	6,5 - 7 okrogla	8,5 okrogla
								15 višina 12 širina
2	stranska stena	b d e	24 27 18	24 27 18	24 27 18	30 34 20	35 40 22	35 40 22
3	hrbet	a d	14 27	14 27	14 27	16 34	18 40	18 40
4	tla	a f	14 14	14 14	14 16	16 18	18 18	25 25
5	streha	g h	20 22	20 22	20 22	22 24	24 26	24 30
6	nosilna letev	i k	4 47	4 47	4 47	4,5 58	5 66	6 80

Kam in kako namestimo gnezdilnico?

Gnezdilnico namestimo tako, da vhodna odprtina ni izpostavljena direktnemu dežju. Najbolje je, da je obrnjena proti jugu ali vzhodu.

Gnezdilnice za manjše ptice pevke namestimo vsaj tri metre od tal, za večje vrste pa še višje.

Za namestitev gnezdilnice izberimo mesto, ki ni dostopno mačkom.

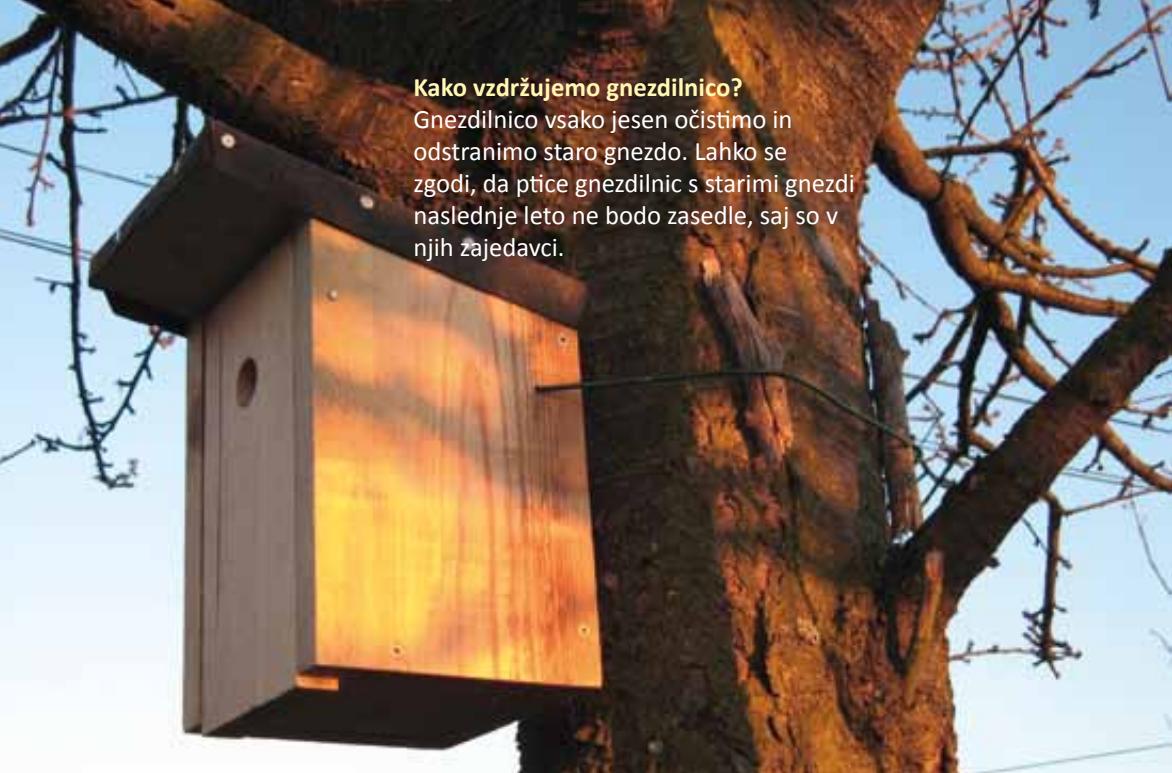
meniček

velika sinica

**Na drevo gnezdlenco pritrdimo z močno žico tako,
da se ne premika. Žico je potrebno vsako leto
popustiti oz. ponovno namestiti, sicer se vraste v
drevo.**

Kako vzdržujemo gnezdlenco?

Gnezdlenco vsako jesen očistimo in odstranimo staro gnezdo. Lahko se zgodi, da ptice gnezdlinc s starimi gnezdi naslednje leto ne bodo zasedle, saj so v njih zajedavci.

Primeren čas za čiščenje je november. Takrat je gnezdenje že končano, pozimi pa lahko ptice uporabljajo očiščeno gnezdlenco tudi za prenočevanje.

Če namestimo gnezdlenco za katero od vrst sov, ki gnezdijo v duplih (na primer lesna sova in čuk), dno gnezdlnice prekrijmo s slojem grobe žagovine ali šote, saj si sove same ne spletajo gnezd.

Posebej pomembno

Z namestitvijo gnezdilnice je del odgovornosti za uspešno speljan zarod ptic tudi na nas. Neprimerno izdelane, nameščene in vzdrževane gnezdilnice so lahko past za ptice.

leglo poljskega vrabca

Gnezdečih ptic ne smemo motiti. Fotografiranje na gnezdu, jemanje jajc in mladičev v roke ali celo iz gnezda ima lahko usodne posledice za ptičji zarod in je brez posebnih dovoljenj, npr. za raziskovalno delo, tudi protizakonito. Zaradi takšnih motenj je malo verjetno, da bo ptica prihodnje leto še gnezdila na istem mestu.

Če gnezdilnico zasedejo druge živali (čebele, sršeni, netopirji, polhi), jim omogočimo mirno bivanje in jih ne preganajmo. Tudi mnoge druge živali so zaradi pomanjkanja naravnih bivališč ogrožene.

Osnovni napotki za opazovanje ptic

Opazovanje ptic je zanimiv način preživljavanja prostega časa. Že v naseljih se pojavljajo različne ptice in ugotavljanje, katerim vrstam pripadajo, je lahko pravi izviv. Z rednim spremeljanjem ptic lahko zaznamo tudi različne spremembe v okolju, na katere se ptice hitro odzovejo z drugačnim vedenjem, spremenjenim številom osebkov ali celo izginotjem določenih vrst.

V Sloveniji je bilo do sedaj opaženih 380 vrst ptic, od teh jih 220 tudi gnezdi.

šmarnica

Kako opazujemo?

taščica

- Bodimo pozorni na ptice, na premikanje v krošnjah, izda jih tudi njihovo oglašanje.
- Čeprav so ptice v naseljih vajene ljudi in niso zelo plašne, jih bomo lažje opazovali, če bomo čim bolj **mirni in tihi**, naši gibi pa umirjeni in počasni.

Kdaj opazujemo?

Večina ptic je najbolj aktivnih v **jutranjem času**, v prvih treh urah po sončnem vzhodu.

Čez dan, posebno ob vročini, so bistveno manj aktivne. Od poznega popoldneva do noči so zopet bolj živahne.

A photograph of a pine grosbeak perched on a branch. The bird has a large, rounded body with a mix of brown, orange, and black feathers.

pinoža

Večina vrst gnezdi spomladi od aprila do junija. Takrat intenzivno lovijo hrano za svoje pravkar izvaljene mladiče. Jeseni in spomladi lahko tudi v naseljih opazujemo ptice selivke. Pozimi lahko vidimo vrste, ki sicer gnezdijo na severu Evrope, na primer pegame, brinovke, pinože in čižke.

Priporočljiva oprema

Večino ptic v naseljih lahko opazujemo kar s prostim očesom. Če uporabimo **daljnogled**, si s tem pripomočkom bistveno olajšamo določanje ptic. Precej jasneje lahko opazujemo tudi njihovo obnašanje, ne da bi jih pri tem preveč motili.

Za opazovanje ptic so pri daljnogledih najboljše kombinacije povečave in premera objektiva od **8 x 30** do **10 x 50**.

Pri opazovanju pride prav **priročnik za določanje ptic**. V knjigarnah in knjižnicah so na voljo mnogi kvalitetni priročniki, tudi v slovenskem jeziku.

Kako določamo ptice?

Ptice večinoma ne čakajo, da bi ugotovili, kateri vrsti pripadajo. Zato je pomembno, da si hitro in čim bolj natančno ogledamo, kako so videti, nato pa svoja opažanja primerjamo s slikami ptic v priročniku.

Navadno najprej opazimo, kakšne **barve** je ptica. Pozorni bodimo zlasti na barvo posameznih delov telesa. Ali opazimo kakšne posebne vzorce na glavi, perutih ali repu?

Poskušajmo oceniti velikost opazovane ptice. Pri tem si lahko pomagamo tako, da za primerjavo vzamemo nam znano vrsto (na primer manjši kot golob, večji kot vrabec) ali pa ptico po velikosti primerjamo z drugimi vrstami v bližini, ki jih že poznamo.

Opazujmo obliko telesa in posameznih telesnih delov, na primer obliko in velikost kljuna.

Pozorni bodimo na vedenje opazovane ptice: Kako se premika po tleh – hodi ali poskakuje? Na kakšen način leti? Se drži sama ali v jati? Se raje zadržuje na tleh ali v krošnjah dreves?

Pri določanju si lahko pomagamo tako, da opazovano ptico skiciramo ali pa si značilnosti neznane vrste **zapišemo**. Neznane ptice lahko tudi fotografiramo. Tako jih bomo kasneje lažje določili ali pa sliko poslali komu, ki nam bo pomagal pri določitvi.

Ptice lahko določamo tudi po petju in oglašanju. Pri tem si pomagajmo s posnetki (glej vire na str. 66).

Če želite poglobiti svoje poznavanje ptic, **priporočamo obisk katerega izmed izletov ali predavanj**, ki jih organiziramo v Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. Tako boste najlažje preverili svoje znanje in izvedeli marsikaj novega in zanimivega. Program dogodkov je objavljen na spletni strani društva www.ptice.si.

Pogosta vprašanja o pticah

mladiča šmarnice

Našli smo mladiča, ki še ne zna leteti

Pri številnih vrstah ptic pevk mladiči zapustijo gnezdo, ko jim zraste perje, niso pa še sposobni leteti. Na tleh preživijo nekaj dni in v tem času se jim dokončno razvijejo letalna peresa. Starši jim medtem še kar nekaj časa prinašajo hrano in jih s klici opozarjajo na nevarnost.

Najbolje je, da najdenega mladiča pustimo tam, kjer je, in se čim prej umaknemo. Če ga ogrožajo mačke, ga postavimo na varnejše mesto (grm, drevo, živa meja, balkon, okenska polica). Pomembno je, da je to mesto v bližini in dostopno staršem, ki skrbijo za mladiča.

Če prepustimo skrb za mladiča njegovim staršem, ima mladič kljub nevarnostim, ki nanj prežijo v naravi, veliko več možnosti za dolgoročno preživetje in normalen razvoj, kot če bi zanj poskrbeli ljudje.

kos hrani speljanega mladiča

hudournik

Mladiči hudournikov pogosto pristanejo na tleh, od koder ne morejo več vzleteti. V večini primerov je rešitev zelo preprosta, saj je treba takega mladiča samo nekoliko dvigniti in mu omogočiti vzlet z višine.

- Najdeni mladiči se nam morda zdijo nebogljeni, zapuščeni in potrebni pomoči, vendar so njihovi starši verjetno v bližini in čakajo, da se umaknemo. Le tedaj bodo lahko naprej skrbeli za svoje speljane mladiče.

mladiči lesne sove

Mladiči sov zapustijo gnezdo, ko so še puhasti.
Če najdemo takšnega mladiča, je najbolje, da
ga pustimo na mestu, kjer smo ga našli.

mladič postovke

Ali starši res zapustijo mladiče, če smo jih prijeli?

mladič stržka

- Ne, za razliko od sesalcev ptice
- nimajo tako izostrenega voha in
- mladičev ne zapustijo, če smo jih
- prijeli. Ptice prepoznavajo svoje
- mladiče po videzu in oglašanju.
- Vseeno se izogibajmo prijemanju
- mladičev in jih raje pustimo, kjer
- smo jih našli.

mladič ščinkavca

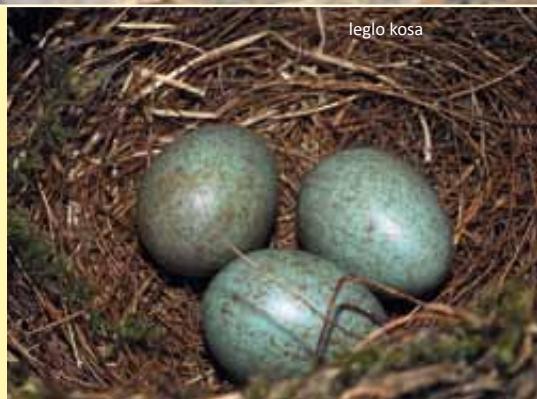
Našli smo gnezdo

mladiči poljskega vrabca

- Če smo našli gnezdo, je bolje, da ga pustimo čim bolj pri miru, saj so ptice še posebej na začetku gnezdenja zelo občutljive na motnje in spremembe v okolici gnezda. Če se jim zazdi, da je gnezdo preveč obiskano, ga lahko zapustijo. S pogostimi obiski gnezda pritegnemo tudi pozornost plenilcev.

leglo kosa

Kako preprečiti, da bi se ptice zaletavale v stekla?

Ptice se pogosto zaletijo v steklo, ker v njem vidijo odsev okoliške pokrajine ali ker stekla ne dojemajo kot oviro.

gnezdo stržka

Najenostavnejše preprečimo trke tako, da ptice opozorimo na steklo, na primer z nalepkami. Ni nujno, da so nalepke v obliki ujed, lahko so tudi navpične črte ali pike. Pomembno je, da so razporejene dovolj na gosto.

Pomaga tudi, če steklo zasenčimo in s tem preprečimo odsev, kar lahko naredimo z mrežo za zaščito pred komarji.

Našli smo oslabelo, poškodovano ali bolno ptico

Oslabelo, poškodovano ali bolno ptico najprej umirimo v temnem zračnem prostoru. Najbolje je, da ptico položimo v kartonasto škatlo z odprtinami za zračenje, v katero damo tudi večji kos starega blaga za boljšo oporo, in ji priskrbimo nujno veterinarsko pomoč.

V kolikor želimo pomagati ujedam, sovam in večjim pticam, kot so labodi, štorklje in čaplje, smo pri rokovjanju z njimi še posebej previdni. Ko se ptice poskušajo braniti, nam lahko pri tem s kljunom in kremljji zadajo resne poškodbe. Najlažje jih umirimo tako, da čez celotno telo položimo tkanino, preko katere najprej fiksiramo glavo in peruti.

Nujna veterinarska pomoč poškodovanih ali bolnih ptic se izvaja v veterinarskih ambulantah po Sloveniji.

V kolikor ptica potrebuje nadaljnjo veterinarsko oskrbo, se jo namesti v Zatočišče za živali prosto živečih vrst. Informacije o sprejemu ptic v zatočišče dobite na telefonski številki (02) 876 12 85, 041 518 939 ali 031 813 097.

- Posebej pomembno
- Ptic ne jemljite po nepotrebnem iz narave in jih ne zadržujte v ujetništvu.
- Ob najdbi ptice se vedno dobro prepričajte, da ne gre le za speljanega mladiča, ki je še vedno v oskrbi svojih staršev, ali za ptico, ki je v šoku in potrebuje le nekaj časa, da si opomore.

V primeru najdbe domačega goloba z obročkom obvestite Zvezo društev gojiteljev športnih golobov pismenoš Slovenije: golob-slzveza.si, info@golob-slzveza.si, (02) 746 8001, 031 834 665.

Našli smo ptico z obročkom

Obročkanje je eden izmed načinov raziskovanja ptic, predvsem njihovih selitvenih navad.

močvirská sinica

- V primeru najdbe žive ali mrtve ptice z obročkom obvestite Prirodoslovni muzej Slovenije, Center za obročkanje ptic:
  - www2.pms-lj.si, dfekonja@pms-lj.si,
  - 041 513 440, (01) 241 09 64, (01) 241 09 40.
- Poleg številke z obročka si zabeležite datum in natančno lokacijo najdbe, če je možno, pa tudi vrsto.

Našli smo večje število mrtvih ptic

mokož

Če opazite večje število
poginulih ptic, pokličite
Center za obveščanje (112).

Kaj storimo, če opazimo nezakonit lov in pobijanje ptic?

Razen ptic, ki po lovski zakonodaji sodijo med tako imenovano divjad (to so fazan, mlakarica, gojeni osebki jerebice, sraka, siva vrana in šoja), so vse vrste zavarovane z Uredbo o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah. Zanje velja, da jih je prepovedano »zavestno poškodovati, zastrupiti, usmrtiti, odvzeti iz narave, loviti, ujeti ali vznemirjati«. Nezakonit je tudi lov z živo vabo.

- Če naletimo na nezakonit lov ptic, primer **prijavimo okoljski inšpekciji**. Prijava naj bo pisna. V prijavi čim bolj natančno opišimo vse okolišine prekrška, na primer: vrsto in število ujetih oziroma ubitih osebkov, natančen opis načina lova, datum in uro dogodka, natančno lokacijo dogajanja, ime in druge podatke o storilcu.
- Pomembno je, da skrbno zberemo dokaze, na primer fotografije.
- Prijavo pošljimo na Inšpektorat za kmetijstvo in okolje. Več informacij najdete na naslovu **www.pravo-za-naravo.si**.

Ali lahko odstranimo gnezda lastovk, ki gnezdijo na fasadi?

Vse vrste lastovk so pri nas zavarovane.
Zavarovana so tudi njihova gnezda, kar pomeni, da jih je **prepovedano uničevati in odstranjevati.**

To je mogoče le v izjemnih primerih, če izvajalec pred tem pridobi posebno dovoljenje, ki ga izda Agencija RS za okolje po predhodnem strokovnem mnenju Zavoda RS za varstvo narave.

Gnezda je dovoljeno odstraniti tudi v primeru, če ima izvajalec gradbeno dovoljenje (na primer za rekonstrukcijo hiše).

Tudi v primeru naštetih izjem poskrbimo, da gnezd NE odstranujemo v času, ko lastovke gnezdijo, se pravi spomladi in poleti.

Kako preprečimo onesnaženje fasade pod gnezdi lastovk?

Mestne lastovke, ki pogosto gnezdijo na zunanjih fasadah stavb, za razliko od drugih vrst ptic pevk ne odnašajo iztrebkov svojih mladičev, tako da se ti nabirajo pod gnezdom.

Če nas to moti, lahko 70–80 cm pod gnezdo namestimo varovalno polico, ki prestreza iztrebke mladičev.

Zakaj je zadnje čase vedno več vran?

Občutek, da je vran več, izhaja iz dejstva, da so v zadnjih desetletjih **ponovno naselile mesta in naselja**. Zaradi sistematičnega preganjanja in zastrupljanja so se vrane od 17. stoletja dalje naselij izogibale. Pred tem pa so bile, podobno kot danes, številčne prebivalke mest.

- **Na njihovo veliko število vpliva tudi večja ponudba hrane (smeti) v mestih ter manjše število njihovih plenilcev, kot so kragulj, sokol selec in velika uharica. Vrane so prav tako spoznale, da so v mestih varnejše pred lovsko puško.**

zastrupljeno kokošje jajce, namenjeno vranam

sraka

K vтisu, da je vran vedno več, pripomore še njihova navada, da se predvsem v času, ko ne gnezdijo, zbirajo v večjih jatah. Podnevi se prehranjujejo na smetiščih, ponoči pa množično prenočujejo v mestnih središčih.

Ali vrane ogrožajo ptice pevke?

- Vrane so priložnostni plenilci mladičev, jajc
- ali oslabelih in bolnih ptic, vendar podatki
- kažejo, da v Sloveniji nobena vrsta zaradi
- tega ni ogrožena, saj je delež ptic v prehrani
- vran relativno majhen. Podobno velja tudi
- za druge predstavnike vranov, kot so sraka,
- kavka, šoja in krokar.

Za razliko od vran pa je dokazano, da so nekatere vrste ptic kritično ogrožene zaradi sprememb v okolju, ki jih povzroča človek, na primer vedno bolj intenzivnega kmetijstva in urbanizacije.

So vrane lahko nevarne za ljudi?

krokar

Spomladi, ko mladiči vran
zапуščajo гнезда и so še slabí
letalci, jih odrasle vrane branijo.

krokar

mladič poljske vrane

Odgnavti poskušajo tudi človeka, ki se mladiču preveč približa, med drugim tako, da **nakažejo napad** in pri tem glasno krakajo. Do kontakta in posledičnih manjših prask pride zelo redko.

V takih primerih se umaknimo stran od mladiča. V nekaj dneh se bo mladič naučil leteti in starši ne bodo več napadalni.

Ali delajo vrane škodo na poljih in vrtovih?

Vrane na poljčinah lahko povzročijo škodo, največ na kaleči koruzi. Vendar je **škoda sorazmerno majhna v primerjavi s koristjo**, saj vrane po poljih preko celega leta pobirajo ogromne količine za kmetijstvo škodljivih ogrcov in drugih žuželk ter glodavcev. V primeru večje škode se za prijavo in povračilo le-te obrnite na Ministrstvo za kmetijstvo in okolje.

Ker pobirajo odpadke in mrhovino, imajo vrane tako v naseljih kot v naravi pomembno vlogo pri preprečevanju širjenja bolezni.

**Kaj storimo, če žolne ali
detli tešejo luknje v fasado?**

mladič velikega detla

Detli in žolne se prehranjujejo z žuželkami v lesu, do katerih pridejo tako, da v les iztešejo luknje. S kljunom lahko po lesu, pločevini ali fasadah hiš ritmično tolčejo tudi zato, da označujejo svoje območje. Poškodbe fasad se najpogosteje pojavljajo na stavbah iz lesa v gnezditvenem obdobju (od marca do junija).

**Da takšno škodo zmanjšamo ali
preprečimo, poskusimo detle
odvrniti, mesto, kamor tešejo luknje,
pa ustrezno zavarujmo.**

1. bela štorklja
2. mlakarica
3. kanja
4. skobec

5. čuk
6. veliki skovik
7. postovka

8. siva vrana
9. sraka
10. turška grlica
11. domaći golob

12. kavka
13. šoja
14. smrdokavra
15. vijeglavka

16. veliki detel
17. rjavi srakoper
18. škorec

19. hudourník
20. kmečka lastovka
21. mestna lastovka
22. kos

64

23. bela pastirica
24. šmarnica
25. pogorelček
26. taščica

27. dolgorepká
28. velika sinica
29. plavček
30. brglez

31. močvirska sinica
32. menišček
33. čopasta sinica
34. stržek

35. sivi muhar

36. domači vrabec – samica

37. domači vrabec – samec

38. poljski vrabec

39. ščinkavec

40. dlesk

41. zelenec

42. čížek

43. pinoža

44. kalin

45. lišček

46. grilíček

Viri, kjer lahko najdete več informacij

Knjige o pticah na vrtu:

- Burton, R. (2005): Življenje s ptiči. Narava, Kranj.
- Esenko, I. (2010): Vrt, učilnica življenja. Oka, otroška knjiga, Ljubljana.
- Geister, I. (1982): Ptice okoli našega doma. Kmečki glas, Ljubljana.
- Singer, D. (2011): Ptičje zbirališče - krmilnica. Narava, Olševek.

Priročniki za določanje vrst:

- Dierschke, V. (2008): Kateri ptič je to? Narava, Olševek.
- Eppinger, M., Hofmann, H. (2006):
Ptiči. Enostavno in zanesljivo določanje. Narava, Kranj.
- Gooders, J. (1998): Ptici Slovenije in Evrope. Mladinska knjiga, Ljubljana.
- Lang, A. (2012): Ptice. Opazovanje in prepoznavanje najpogostejših vrst. Mladinska knjiga, Ljubljana.
- Müller W., Vrezec, A. (1998): Ptice Slovenije - mali priročnik. DOPPS, Ljubljana.
- Nicolai, J. (2005): Ptice pevke. Cankarjeva založba, Ljubljana.
- Singer, D. (2004): Kateri ptič je to? Ptici Evrope. Narava, Kranj.
- Trilar, T., Vrezec, A. (2009): Gozdne ptice Slovenije. Mladinska knjiga, Ljubljana.

Posnetki oglašanja ptic:

- Trilar, T. (1999): Ljubljansko barje: skrivnostni svet živalskega oglašanja. Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana.
- Trilar, T. (2002): Gozdne ptice Slovenije. Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana.
- Jäennes, H. in Roberts, O. (2012): Oglešanje naših ptič. Narava, Olševek.
- Ključ za določanje vrtnih ptic po oglašanju:
www.keytonature.eu/wiki/Ključ_za_določanje_vrtnih_ptic
- Xeno-canto Foundation: www.xeno-canto.org
- The Internet Bird Collection (IBC): ibc.lynxeds.com

Spletne strani:

- www.ptice.si (spletna stran DOPPS)
- www.rspb.org.uk/advice/gardening (nasveti za pticam prijazno vrtnarjenje)
- gnezdilnice.si (vse o gnezdilnicah)
- tvslb.si/predvajaj/vrtni-zivali-izobrazevalno-dokumentarna-oddaja/ava2.136872300
- www.tujerodne-vrste.info (o tujerodnih invazivnih vrstah)
- www.sdpvn-drustvo.si (o netopirjih)
- www.herpetolosko-drustvo.si (o dvoživkah in plazilcih)
- metulji.biologija.org (o metuljih)

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije – DOPPS

DOPPS sodi med vodilne nevladne organizacije s področja varstva narave in po dobrih treh desetletjih delovanja združuje več kot 1000 ljubiteljev ptic in narave širom po Sloveniji. Društvo je s svojim dosedanjim delom prispevalo k večjemu pomenu naravovarstva v Sloveniji ter prejelo naziv društva, ki deluje v javnem interesu ohranjanja narave in varstva okolja.

Poslanstvo DOPPS je varovanje ptic in njihovih življenskih prostorov, kar uresničujejo z naravovarstvenim delom, raziskovanjem, izobraževanjem, izdajanjem publikacij, popularizacijo in sodelovanjem.

Društvo je polnopravni partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International, ki samo v Evropi združuje več kot 2 milijona ljudi.

Od leta 2005 deluje v okviru društva tudi Mladinska sekcija DOPPS, ki združuje člane društva do 30. leta in mlade, ki jih zanimajo ptice in narava. Člani sekcije se družijo in prirejajo različne aktivnosti po vsej Sloveniji.

Iški morost

Škocjanski zatok

Naravni rezervati

Trenutno DOPPS upravlja tri naravne rezervate – Škocjanski zatok, Iški morost in Ormoške lagune, ki skupaj zavzemajo 239 ha. Na teh območjih varujejo ptice z upravljanjem njihovih življenjskih prostorov, hkrati pa so naravni rezervati centri izobraževanja mladih in mesta za oddih ljudi vseh starosti.

Škocjanski zatok

Z ohranjanjem narave varujemo tudi sebe in omogočamo večjo kvaliteto našega življenja.

Ormoške lagune

Ptice okoli nas

izdalo: Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

zbrala in uredila: Eva Vukelič

avtorji besedil:

Damijan Denac

Ivan Esenko

Jernej Figelj

Tomaž Mihelič

Tanja Šumrada

Eva Vukelič

avtorji fotografij:

Dejan Bordjan (str. 62 št. 3 in 8)

Igor Brajnik (str. 37 zg.)

Peter Buchner (str. 57 sp., 62 št. 4, 63 št. 15 in 19, 64 št. 25 in 33)

Damijan Denac (str. 69 sp.)

Ivan Esenko (str. 3, 4, 5, 6 zg., sp. d., 8 zg., sp. l., 9 zg., sp. d., 10 sr., 12 sp., 13, 14 zg., sp. l., sp. sr., 16 zg., sp. d., 17 zg., 19 sp., 20 zg., 21 zg., sp. l., 22, 23, 26, 28 zg., 32 zg., 33 sp., 35, 39 zg., 43 zg., 44 zg., 45, 46, 47 zg., 59 sp., 60, 61, 63 št. 16 in 18, 64 št. 26, 27, 28, 29, 30, 31 in 34, 65 št. 36, 38, 39, 40 in 44)

Dare Fekonja (str. 2, 14 sp. d., 15, 27 sp. l., 29, 36, 50 sp., 51 sp., 56, 59 zg., 63 št. 13 in 17, 65 št. 37, notranja stran zadnje platnice)

Jernej Figelj (str. 11 zg.)

Ivan Kogovšek (str. 42)

Aleksander Kozina (str. 62 št. 1)

Kajetan Kravos (str. 63 št. 14, 65 št. 35)

Tomaž Mihelič (naslovnička, str. 10 sp. d., 11 sp. d., 19 zg., 21 sp. d., 38 sp., 44 sp., 62 št. 5 in 7,)

Borut Možetič (str. 68 sp. d., 69 zg.)

Alen Ploj (str. 6 sp. l., 24, 65 št. 43)

Monika Podgorelec (str. 16 sp. l.)

Borut Rubinič (str. 17 sp. l., 18, 37 sp., 40, 58, 62 št. 2, 63 št. 12)

Arhiv DOPPS - Spring Alive (www.springalive.net) (str. 43 sp.)

Dragana Stanojević (str. 25, 52)

Erik Šinigoj (www.wild-photo.si) (str. 38 zg., 62 št. 6, 64 št. 23, 65 št. 41 in 46, str. 66)

Tone Trebar (www.naturephoto-tone.com) (str. 62 št. 9 in 10, 63 št., 20, 21 in 22, 64 št. 24 in 32, 65 št. 42 in 45, zadnja platnica)

Tomi Trilar (str. 17 sp. sr., 34 sp., 50 zg., 53, 54, 55, 57 zg.)

Barbara Vidmar (str. 20 sp., 34 zg., 68 sp. l.)

Jani Vidmar (str. 12 zg.)

Eva Vukelič (str. 7, 8 sp. d., 9 sp. l., 10 zg., sp. l., 17 sp. d., 27 sp. d., 28 sp., 32 sp., 33 zg. l., 39 sp., 47 sp., 48, 49, 51 zg., 62 št. 11)

strokovni pregled: Luka Božič, Tomaž Jančar, Cvetka Marhold, Jožko Račnik

pregled besedila: Jurij Hanžel, Barbara Vidmar

oblikovanje: Jasna Andrič

prelom: Camera d. o. o.

tisk: SCHWARZ PRINT d. o. o.

naklada: 2000 izvodov

DOPPS, Ljubljana, 2012

izdajo brošure so omogočili:

Mestna občina
Ljubljana

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA DI CAPODISTRIA

OBČINA
POŠTOJNA

Občina Bled

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

598.2

PTICE okoli nas / [avtorji besedil Damijan Denac ... [et al.] ; avtorji fotografij Dejan Bordjan ... [et al.] ; zbrala in uredila Eva Vukelič]. - Ljubljana : Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, 2012

ISBN 978-961-6674-17-1

1. Denac, Damijan 2. Vukelič, Eva
265150976

Vse fotografije so nastale brez vznemirjanja ptic. Sicer pa velja – če fotografirate ptice, bodite pri tem obzirni in jih ne fotografirajte na gnezdu.

Pomagaj nam

pri varstvu ptic in narave v Sloveniji

postani član Društva za opazovanje
in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

S članstvom v DOPPS boš:

- postal del društva, ki trenutno z več kot 1000 člani aktivno prispeva k varstvu ptic in njihovih življenjskih prostorov,
- dobil obilo priložnosti za sodelovanje pri prostovoljnem naravovarstvenem delu in za druženje z drugimi člani društva,
- lahko postal aktiven član regionalnih ali Mladinske sekcije ter se udeleževal ornitoloških taborov in srečanj za mlade,
- imel možnost, da se udeležuješ mesečnih predavanj o pticah in varstvu narave ter vodenih izletov po Sloveniji in tujini,
- prejemal poljudno revijo Svet ptic (4x letno) in po želji strokovno ornitološko revijo Acrocephalus.

Skupaj za ptice in ljudi!

DOPPS

Tržaška cesta 2

p.p. 2990

1001 Ljubljana

T (01) 426 58 75

F (01) 425 11 81

dopps@dopps.si

www.ptice.si

www.facebook.com/DOPPSptice

